

**ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

**Гуманітарний факультет
Кафедра загального мовознавства та іноземних мов**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор – проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ Б.О. Коробко
« » _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
(назва навчальної дисципліни)

підготовки

бакалавра

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності

014 «СЕРЕДНЯ ОСВІТА»

(шифр і назва спеціальності)

Робоча програма «Методологія та організація наукових досліджень» для студентів спеціальності 014 «Середня освіта». Складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)», підготовки бакалавра.

Розробник: Болотнікова А.П., доцент кафедри загального мовознавства та іноземних мов

Погоджено

Керівник групи забезпечення спеціальності _____ О.Л. Балацька

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загального мовознавства та іноземних мов

Протокол від « » вересня 2019 року № _____

Завідувач кафедри загального мовознавства та іноземних мов _____ (А.П.Болотнікова)

« » вересня 2019 року

Схвалено навчально-методичною радою факультету

Протокол від « » вересня 2019 року № _____

Голова навчально-методичної ради факультету _____ (В.В.Чернишов)

« » вересня 2019 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання денна	
Кількість кредитів – 3	<u>01</u> <u>Освіта</u>	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90			
Модулів – 2	Спеціальність <u>014</u> <u>Середня освіта</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	
		Семестр	
	7-й		
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	Лекції	
		16 год.	
		Практичні, семінарські	
		14 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Індивідуальна робота:	
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30 / 60

2. Мета навчальної дисципліни

У освітній програмі «Середня освіта (англійська мова і друга іноземна мова)» визначено такі **компетентності та програмні результати** навчання: здатність планувати, організовувати і проводити наукове дослідження; володіти методами й прийомами наукових досліджень. Уміти ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

Мета: формувати методологічну культуру студентів щодо здійснення педагогічного дослідження та забезпечення поглибленої теоретичної та технологічної підготовки до написання науково-дослідницьких робіт з урахуванням сучасних вимог до рівня і якості наукових досліджень.

Завдання: ознайомити студентів із засадами організації наукових досліджень в Україні; сприяти оволодінню сучасною методологією наукових досліджень; знайомити з особливостями вибору напрямів наукових досліджень та визначення етапів НДР; знайомити з методами проведення теоретичних та експериментальних досліджень; вчити оформляти результати наукової роботи; формувати практичні навички раціональної організації наукової роботи.

Завдання теоретичного спрямування:

- визначити роль і функції науки в суспільстві, простежити особливості залежності розвитку науки від розвитку суспільства;
- ознайомити з методологією і методами наукового дослідження;
- розглянути етапи наукового дослідження, його планування,
- ознайомити з основними ознаками наукового стилю та його лексичними, морфологічними та синтаксичними особливостями;
- визначити підстилі наукового стилю та їхні особливості;
- з'ясувати сутність наукової комунікації та її види.

Завдання практичного спрямування:

- навчити складати план власної наукової діяльності;
- познайомити з системою роботи з науковою літературою;
- навчити складати конспект першоджерела, реферувати науковий текст, складати тези наукового тексту, складати анотацію наукового тексту;
- познайомити з методикою проведення наукової роботи;
- навчити збирати й оформляти фактичний матеріал;
- ознайомити з методикою обробки наукової інформації;
- навчити правильно оформляти бібліографію, цитати, робити посилання тощо,
- ознайомити зі структурою і правилами оформлення курсової (дипломної) роботи.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є цикл теоретико-практичних дисциплін: «Теоретичний курс іноземної мови», «Вступ до мовознавства», «Педагогіка», «Загальна психологія», «Філософія» тощо.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- традиційні та сучасні інноваційні методи проведення педагогічних досліджень,
- оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику,
- висвітлення наукових результатів, підготовки наукових публікацій.

вміти:

- збирати та обробляти інформацію, необхідну для проведення наукових досліджень,
- застосовувати доцільні методи при проведенні наукових досліджень,
- логічно будувати педагогічне дослідження відповідно до мети,
- науково обґрунтовувати та структурувати отримані наукові положення.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
60-63	Е	Достатньо	Студент має певні знання матеріалу, передбаченого робочою програмою, володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобом оцінювання та методом демонстрування результатів навчання є стандартизовані тести, презентації, курсова робота.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. СУТНІСТЬ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Тема 1. Поняття наукового дослідження та вимоги до нього.

Практичне заняття №1.

Тема 2. Поняття методології наукових досліджень та її види.

Практичне заняття №2.

Тема 3. Методологічні засади педагогічного дослідження.

Практичне заняття №3.

Тема 4. Науковий апарат педагогічного дослідження.

Практичне заняття №4.

Змістовий модуль 2. МЕТОДОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 5. Теоретичні методи педагогічного дослідження.

Практичне заняття №5.

Тема 6. Методи емпіричного рівня.

Практичне заняття №6.

Тема 7. Соціологічні методи дослідження.

Практичне заняття №7.

Тема 8. Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження. Форми відображення результатів наукових досліджень.

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Сутність наукового дослідження і методика його проведення												
Тема 1. Поняття наукового дослідження та вимоги до нього	12	2	2			8						
Тема 2. Поняття методології наукових досліджень та її види	12	2	2			8						
Тема 3. Методологічні засади педагогічного дослідження	12	2	2			8						
Тема 4. Науковий апарат педагогічного дослідження	9	2	2			5						
Разом за змістовим модулем 1	45	8	8			29						
Змістовий модуль 2. Методологія педагогічного дослідження												
Тема 5. Теоретичні методи педагогічного дослідження	12	2	2			8						
Тема 6. Методи емпіричного рівня	12	2	2			8						
Тема 7. Соціологічні методи дослідження	12	2	2			8						
Тема 8. Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження. Форми відображення результатів наукових досліджень	9	2				7						
Разом за змістовим модулем 2	45	8	4			31						
Усього годин	90	16	14			60						

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені	

10. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття наукового дослідження та вимоги до нього	2
2	Поняття методології наукових досліджень та її види	2
3	Методологічні засади педагогічного дослідження	2
4	Науковий апарат педагогічного дослідження	2
5	Теоретичні методи педагогічного дослідження	2
6	Методи емпіричного рівня	2
7	Соціологічні методи дослідження	2
Разом		14

11. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Вагомим компонентом фундаментальної підготовки студентів є активне запровадження в систему академічної освіти їх самостійної теоретичної і практичної роботи.

Метою самостійної роботи студента є: навчитися аналізувати теоретичний матеріал, писати наукові дослідження, робити висновки.

Самостійна робота передбачає:

- попередню підготовку до практичних занять;
- виконання завдань і вправ в позааудиторний час;
- підготовку до обговорення окремих теоретико-практичних тем;
- самостійне вивчення окремих теоретичних тем курсу;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання іспиту.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття наукового дослідження та вимоги до нього	8
2	Поняття методології наукових досліджень та її види	8
3	Методологічні засади педагогічного дослідження	8
4	Науковий апарат педагогічного дослідження	5
5	Теоретичні методи педагогічного дослідження	8
6	Методи емпіричного рівня	8
7	Соціологічні методи дослідження	8
8	Методи математичної обробки результатів педагогічного дослідження. Форми відображення результатів наукових досліджень	7
Разом		60

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний), наочні (демонстративний, ілюстративний) та практичні (метод проблемного викладення, частково-пошуковий, або евристичний, дослідницький, аналітичний, дедуктивний) методи навчання.

Словесні та наочні методи навчання під час групових консультацій, практичні – при здійсненні студентами самостійної роботи та виконанні індивідуальних завдань.

Активні методи навчання: диспут, дискусія, мозковий штурм, рольові ігри тощо.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань

студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому семінарському занятті.

Модульний контроль має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Методи усного контролю – це бесіда, розповідь, роз'яснення, читання тексту. Усний контроль як поточний проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі. Контроль органічно поєднується з повторенням пройденого, є засобом для закріплення знань та умінь, розвитку мови, пам'яті, мислення студентів.

Методи письмового контролю (самостійна і контрольна робота, твір, есе, реферат) забезпечують глибоку і всебічну перевірку засвоєння матеріалу, оскільки вимагають комплексу знань і вмінь студента. У письмовій роботі студентові необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних завдань, проблем, давати оцінку.

Дидактичний тест (тест досягнень) – це набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами.

Підсумковий контроль здійснюється у формі семестрового екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти за дисципліну

Поточне оцінювання, тестування та самостійна й індивідуальна робота							Семестровий екзамен	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
5	5	10	10	5	5	10	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них до 70 балів студент може отримати впродовж семестру, решта 30 балів припадає на підсумковий контроль.

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний): робота на практичних заняттях (відповіді на заняттях, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять).

Присутність на лекціях і практичних заняттях не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є семестровий залік. Він здійснюється у формі письмового тесту відповідно до вимог Положення «Про організацію освітнього процесу в ПолтНТУ».

17. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Основи наукових досліджень».
2. Положення «Про семестровий контроль у Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка».
3. Інструктивно-методичні матеріали для проміжного і підсумкового контролю знань.

18. Рекомендована література Базова

1. Афанасьєв А. О. Основи наукових досліджень. Х. : Вид. ХНЕУ, 2005. 96 с.
2. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн. К. : Кондор, 2003. 192 с.
3. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень. К., 2004. 212 с.
4. Клименюк О. В. Методологія та методи наукового дослідження: навч. Посібн. К. : Міленіум, 2005. 186 с.
5. Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований: Учеб. Пособие. К.: О-во «Знання», КОО, 2001. 113 с.
6. Юринєць В. Є. Методологія наукових досліджень. Львів : ЛНУ, 2011. 179 с.

Допоміжна

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. К. : АБУ, 2002. 480 с.
2. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования : учебн. пособ. К. : МАУП, 2004. 216 с.
3. Демківський А. В. Основи методології наукових досліджень : навч. посібн. К. : Акад. муніцип. упр., 2012. 276 с.
4. Чупріна Н. В. Методологія сучасних наукових досліджень: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. К. : КНУТД, 2009. 246 с.

19. Інформаційні ресурси (електронні версії в НТБ ПолтНТУ)

1. Методологія науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.interpedagogika.ru>.
2. Методологія науки – Fajr [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific
3. Кислий В. М. Методологія та організація наукових досліджень. Конспект лекцій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://elkniga.info/book_273.html
4. Черчик Л. М. Методологія наукових досліджень: Електронний посібник. – Режим доступу : <http://lib.lntu.info/books/fb/pefp/2012/12-31>